

В. Білицька,
Національний технічний університет України «КПІ», м. Київ

ГРАМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕКСТІВ ВІДЕОРЕПОРТАЖІВ

Стаття – це короткий опис дослідження граматичних особливостей німецькомовних відеорепортажів. Зазначені цілі та методи дослідження, результати наведені відповідно до граматичних категорій та можуть бути використані для подальших більш об'ємних досліджень текстів відеорепортажів суспільно-політичної тематики.

Ключові слова: граматичні особливості, граматичні структури, граматики, відео-репортаж, суспільно-політичний текст, лінгвістичні дослідження.

Статья – это краткое описание исследования грамматических особенностей немецкоязычных видеорепортажей. В ней указаны цели и методы исследования, а результаты поданы соответственно к грамматическим категориям и могут быть использованы для дальнейших более объемных исследований текстов видеорепортажей общественно-политической тематики.

Ключевые слова: грамматические особенности, грамматические структуры, грамматика, видеорепортаж, общественно-политический текст, лингвистические исследования.

This article provides a brief description of the grammatical features of German video report's research; objectives and methods of research are stated. The results are presented according to the grammatical categories and can be used for further more complex studies, of the video coverage's texts concerning social and political issues.

Keywords: grammatical features, grammatical structure, grammar, video coverage, socio-political texts, linguistic research.

Грамматичні структури у суспільно-політичному тексті є категорією, на яку суттєво впливає жанр тексту. Вибір граматичних структур у тексті відео-репортажу для відображення конкретної ситуації являє собою певну виразність, а самі граматичні одиниці можуть бути систематизовані у відповідності до граматичних категорій та узагальнені на базі широких досліджень для такого типу тексту як відеорепортаж.

Мета проведеного дослідження полягала у виявленні та аналізі основних граматичних особливостей суспільно-політичних текстів на матеріалі відеорепортажів. Матеріалом дослідження стали двадцять німецькомовних відео репортажів на актуальні в наш час суспільно-політичні теми з телепередач медіа-центру «Deutsche Welle». Усі досліджувані відеорепортажі за класифікацією Барневої Е. В [1] можна віднести до подієвих. Відеорепортажі для дослідження відбиралися за наступними критеріями: репортажі мають входити до блоку новин медіа-центру, бути актуальними за часом (2013-2014р.) та лежати у тематичному полі економічних, політичних та суспільних подій. Це, зокрема, повідомлення про політичні події Німеччини, суспільне життя інших країн та події, які мають світове значення. Тривалість одного відеорепортажу становить від однієї до п'яти хвилин. Також слід зазначити, що всі проаналізовані відеорепортажі містять основні елементи, з яких повинен складатися будь-який репортаж. Зокрема, відеоряд, що супроводжує текст журналіста, сприяє кращому сприйняттю інформації і змістовно доповнює закадрові тексти. А сам текст з свого боку доповнює чи коментує зображення, зв'язує епізоди в єдине ціле, направляючи увагу аудиторії і сприяючи композиційній єдності відео репортажу. Ліди в даних відеорепортажах зустрічаються як і жорсткі, тобто глядач одразу може зрозуміти, про що буде сюжет, так і м'які, коли подається просто узагальнена інформація

Предметом дослідження стали граматичні особливості відео-репортажів суспільно-політичної тематики

Для досягнення зазначеної мети і виконання завдань використаний комплекс методів дослідження. З метою виділення одиниць аналізу застосований метод аналізу та описовий метод. За допомогою індуктивного методу одиниці дослідження були узагальнені та в подальшому кількісно підраховані

Досліджуючи граматичні особливості текстів відео-репортажів, було розглянуто і проаналізовано наступні граматичні категорії:

- 1) категорія часу
- 2) категорія стану
- 3) категорія способу дії
- 4) синтаксичні категорії
 4. 1) типи речень
 4. 2) типи зв'язків у реченні
 4. 3) порядок слів у реченні

Розглянемо детально результати аналізу по граматичним категоріям та їх особливості:

1. Категорія часу

Як показують результати, частіш за все відео-репортажі написані в теперішньому часі (81%). Автор прагне створити у читача враження, що подія, яка описується, розгортається у нього на очах у даний момент. Слід також зауважити, що зазвичай відео-репортажі політемпоральні, тобто в них зустрічаються декілька часових форм. Досить поширеним є також минулий час, загальна частота вживання якого становить 17%. Саме за допомогою минулого часу автор висловлює спогади, порівнює стан речей в минулому і теперішньому часі. Також минулий час служить для коментування та констатації окремих фактів. Майбутній час зустрічається вкрай рідко – частота вживання становить 2%.

2. Категорія стану.

В текстах, які слугували матеріалом дослідження, переважає вживання активного стану – 94%. Пасивний стан зустрічається у текстах відео-репортажів дуже рідко та становить лише 6%. Це пов'язано насамперед з тим, що пасивний стан звучить не природно, сухо та позбавляє текст репортажу експресивності.

3. Категорія способу дії.

Найчастіше в проаналізованих текстах відео-репортажів вживається дійсний спосіб – 93%, рідше умовний – лише 7%. Останній спосіб використовується зокрема для оцінки змісту висловлювання щодо реальної можливості його здійснення, в тому числі для передачі відтінків припущення, сумніву, невпевненості тощо. Наказовий спосіб було виявлено лише в двох текстах, обраних для даного дослідження. Кількість речень з наказовим способом становить 4 шт. Тому можна стверджувати, що частота його вживання дорівнює майже 0%.

4. Синтаксичні категорії (типи речень, типи зв'язків у реченні, порядок слів у реченні).

4. 1. Типи речень.

У проаналізованих текстах частота вживання розповідних речень найвища і становить 95%. Питальні речення є синтаксичним засобом вираження авторської позиції, мобілізують увагу читача. Автор звертається до читача як до незримого співрозмовника, залучає його до обговорення. Дуже часто постановкою запитання автор показує гостроту соціальної проблеми. У проаналізованих репортажах різних жанрів автори також вдаються до даного прийому, хоча частота вживання питальних речень становить лише 5%, що досить мало у співвідношенні до розповідних речень. Спонукальне речення було виявлено тільки в одному тексті дослідження.

4. 2. У синтаксисі текстів відео-репортажів переважають прості речення. Велику кількість складають проте й довгі речення з підрядним та сурядним зв'язком. Вони надають текстам відео-репортажів емоційності та підвищеної динаміки, слугують для більш докладного опису, характеристики подій, адже репортер як фотограф, фіксує кожен рух, кожне слово, інтонацію на папері. Згідно результатів дослідження частота вживання простих речень складає 60%, речення з сурядним зв'язком – 13% та речення з підрядним зв'язком – відповідно 27%.

4. 3. У проаналізованих текстах відео-репортажів переважають речення зі зворотнім порядком слів – 69%, а частота вживання речень з прямим порядком слів – 31%. Слід також додати, що порядок слів в текстах відео-репортажів залежить в першу чергу від позиції теми-реми. Автор тексту може міняти місцями рему і тему в залежності від фокусу та акценту на певній інформації.

Отримані результати показують частоту вживання граматичних категорій в сучасній німецькій мові у текстах відео-репортажів. Результати дослідження дозволяють зробити висновок, що відео-репортажі як суспільно-політичні тексти відрізняються від текстів інших функціональних стилів своїми граматичними особливостями: у всіх текстах відеорепортажів переважає використання теперішнього часу; пасивний стан вживається досить рідко; найвища частота використання дійсного способу; тексти відеорепортажів написані переважно простими розповідними реченнями; порядок слів частіше зворотній. Також хотілося б відзначити, що розглянутий та проаналізований фактичний матеріал може стати основою для подальшого більш об'ємного та контрастивного дослідження граматичних особливостей суспільно-політичних текстів на матеріалі відео-репортажів.

Література:

1. Барнева Е. В. Журналистское мастерство: Учебно-методическое пособие для студентов I-III курсов ОДО, II-IV курсов ОЗО специальности 03061 «Журналистика» [Электронный ресурс] / Е. В. Барнева, О. А. Петрова, Н. Э. Шишкин. – Тюмень : Издательство Тюменского государственного университета, 2008. – 81 с. – Режим доступа: http://media.utmn.ru/library_view_book.php?bid=1371&chapter_num=5
2. Brinker K. Linguistische Textanalyse: Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden / Klaus Brinker. – 6. Aufl. – Berlin : Erich Schmidt-Verlag, 2005. – 179 S.